δίνω

δίνω, ρ. [<μτγν. δίδω <αρχ. δίδωμι], δίνω. **1.** (για γονείς, συγγενείς) παντρεύω: «έδωσε την κόρη του σ' ένα καλό παιδί». (Λαϊκό τραγούδι: *στης ακρίβειας τον καιρό επαντρεύτηκα κι εγώ και μου **δώσαν** μια γυναίκα που 'τρωγε για πέντε-δέκα*). **2.** (στη γλώσσα της αργκό) προδίδω, ρουφιανεύω κάποιον: «εσένα ποιος σ' έδωσε στην αστυνομία;». Συνών. *δένω (8) / καρφώνω (7).* **3α.**(για ακίνητα) αποφέρω εισόδημα: «έχω νοικιασμένο ένα διαμέρισμα που μου δίνει ένα καλό εισόδημα». **β.** (για μηχανήματα) παράγω: «είναι ολοκαίνουρια η μηχανή και δίνει μεγάλη ταχύτητα || παντρεύτηκαν μικροί κι έδωσαν στον κόσμο ένα σωρό παιδιά». **4.** προσφέρω: «μου 'δωσε τον αναπτήρα του, γιατί αγόρασε άλλον». **5.** δίνω ως προίκα, προικίζω: «όταν θα παντρευτεί, ο πατέρας της θα της δώσει τρία διαμερίσματα». (Λαϊκό τραγούδι: *αχ, αν δε μου **δώσει** η μάνα σου ογδόντα δυο χιλιάδες αχ, να σ' έχει να σε χαίρεται, να βόσκεις αγελάδες*). **6.** πουλώ: «σήμερα έδωσα όλο το εμπόρευμα || πόσο το δίνετε αυτό το έπιπλο;». (Λαϊκό τραγούδι: *θα το **δώσω τ**ο ρολόι και θα πάρω κομπολόι να μετράω τους καημούς και τους αναστεναγμούς*). **7.** γεννώ: «παντρεύτηκαν μικροί κι έδωσαν στον κόσμο ένα σωρό παιδιά».(Λαϊκό τραγούδι: *αϊτός αϊτό μεγάλωνε του 'λεγε και τον μάλωνε, αϊτόπουλο γεννήθηκες μ' αϊτό να ζευγαρώσεις αϊτούς και συ να **δώσεις***).**8.** με το μυστήριο της βάφτισης δίνω σε ένα παιδί κάποιο όνομα: «την Κυριακή βαφτίζω την κόρη μου. -Τι όνομα θα της δώσετε;». Συνών. *βάζω (7).* **9α. *δώσε,*** προστακτ. αορ., ανέβασε την ένταση στη μουσική: «δώσε λίγο, γιατί αυτό το ρεμπέτικο τραγούδι μ' αρέσει πάρα πολύ». **β.** ανέβασε τις στροφές της μηχανής της μοτοσικλέτας ή του αυτοκινήτου, επιτάχυνε: «δώσε, ρε παιδάκι μου, να περάσουμε αυτή τη νταλίκα, που βαρέθηκα να τη βλέπω μπροστά μου!». **10.** στο α΄ πλ. πρόσ. του αορ. **δώσαμε,** λέγεται, συνήθως επαναλαμβανόμενο, ως ειρωνική άρνηση σε κάποιον που μας ζητάει βοήθεια, ιδίως οικονομική. Από την εικόνα του ατόμου που, με τη δικαιολογία πως έχει ήδη συμβάλλει, αρνείται να προσφέρει τον οβολό του σε κάποιον έρανο. (Ακολουθούν 470 φρ.)·

- *αλλού τρως και πίνεις (κι) αλλού πας και το δίνεις (ενν. το μουνί σου)*, βλ. λ. αλλού·

- *αν δε δώσεις, δεν αγιάζεις*, αυτός που δίνει σε αυτούς που έχουν ανάγκη, στους φτωχούς έχει την εύνοια του Θεού: «μην περιμένεις την ευλογία του Θεού, βρε τσιγκούναρε, γιατί, αν δε δώσεις, δεν αγιάζεις»·

- *αν δεν κλάψει το παιδί, δεν του δίνουνε βυζί*, βλ. λ. παιδί·

- *αν δεν κλάψει το μωρό, η μάνα του δεν του δίνει να φάει*, βλ. λ. μωρό·

- *αν του δώσεις ψίχουλο, θα σου ζητά φραντζόλα*, βλ. λ. ψίχουλο·

- *αναφορά θα σου δώσω; (δώσουμε;)*, βλ. λ. αναφορά·

- *απ' τ' Άι-Γιωργιού και πέρα, δώσ' του φουστανιού σου αέρα*, βλ. λ. φουστάνι·

- *ας μην (το) δώσει ο Θεός*, βλ. λ. Θεός

- *αυτά τα χείλη έχουμε, τέτοια φιλιά δίνουμε*, βλ. λ. χείλι·

- *αφρίζει ξαφρίζει τον παρά μου έδωσα*, βλ. λ. παράς·

- *βράδυ σου δώσανε το δίπλωμα;* βλ. λ. βράδυ·

- *δαγκάνει το χέρι που του δίνει ψωμί*, βλ. λ. χέρι·

- *δε δαγκάνω το χέρι που μου δίνει ψωμί*, βλ. λ. χέρι·

- *δε δίνει αναφορά σε κανέναν* ή *δε δίνει σε κανέναν αναφορά*, βλ. λ. αναφορά·

- *δε δίνει λογαριασμό σε κανέναν* ή *δε δίνει σε κανέναν λογαριασμό*, βλ. λ. λογαριασμός·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δε δίνει ούτε την αμαρτία του*, βλ. λ. αμαρτία·

- *δε δίνει σημεία ζωής* ή *δε δίνει σημείο ζωής*, βλ. λ. ζωή·

- *δε δίνει του αγγέλου του νερό* ή *δε δίνει ούτε στον άγγελό του νερό*, βλ. λ. άγγελος·

- *δε δίνει του αγίου του θυμίαμα* ή *δε δίνει ούτε στον άγιό του θυμίαμα*, βλ. λ. άγιος·

- *δε δίνει του αγίου νερό* ή *δε δίνει ούτε στον άγιό του νερό*, βλ. λ. άγιος·

- *δε δίνει χαμπάρι*, βλ. λ. χαμπάρι·

- *δε δίνω δεκάρα (τσακιστή)*, βλ. λ. δεκάρα·

- *δε δίνω δίφραγκο*, βλ. λ. δίφραγκο·

- *δε δίνω δραχμή (τσακιστή)*, βλ. λ. δραχμή·

- *δε δίνω δυάρα*, βλ. λ. δυάρα·

- *δε δίνω έναν παρά*, βλ. λ. παράς·

- *δε δίνω έναν πούτσο*, βλ. λ. πούτσος·

- *δε δίνω μία*, βλ. λ. μία·

- *δε δίνω πενηνταράκι*, βλ. λ. πενηνταράκι·

- *δε δίνω πεντάρα (τσακιστή)*, βλ. λ. πεντάρα·

- *δε δίνω πίστη (ενν. σε κάποιον ή στα λόγια κάποιου)*, βλ. λ. πίστη·

- *δε δίνω σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *δε δίνω τσεντέσιμο*, βλ. λ. τσεντέσιμο·

- *δε δίνω φράγκο (τσακιστό)*, βλ. λ. φράγκο·

- *δέκα θα σου δίνω και μία θα μετράς (ενν. μπουνιές, ξυλιές κ.λπ.)*, βλ. λ. δέκα·

- *δε μου ’δωσε (καμιά, καθόλου) σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *δεν του δίνω (καμιά, καθόλου) σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *δίνε του!* **α.** φύγε αμέσως: «δίνε του, γιατί δε σε σηκώνει άλλο το κλίμα!». **β.** (απειλητικά ή προειδοποιητικά) φύγε! εξαφανίσου, γιατί διαφαίνεται κάποιος κίνδυνος, γκρεμοτσακίσου! ξεκουμπίσου! άδειασέ μου τη γωνιά(!): «δίνε του, ρε παιδάκι μου, δεν κατάλαβες ακόμα πως έχεις γίνει ενοχλητικός;». Συνών. *κόβε!* ή *κόψε! / σπάνε!* ή *σπάσε! / στρίβε* ή *στρίψε(!)*·

- *δίνει και παίρνει*, λέγεται για κάτι που γίνεται με μεγάλη συχνότητα ή με τη συμμετοχή όλων των παρευρισκομένων: «το πείραγμα δίνει και παίρνει»· βλ. και φρ. *δίνω και παίρνω* ·

- *δίνει και το βρακί του*, βλ. λ. βρακί·

- *δίνει μπόι*, (για ρούχα), βλ. λ. μπόι·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνει ρεσιτάλ*, βλ. λ. ρεσιτάλ·

- *δίνει σόου*, βλ. λ. σόου·

- *δίνει στη γη βάρος* ή *δίνει βάρος στη γη*, βλ. λ. γη·

- *δίνει τα φιλιά της*, βλ. λ. φιλί·

- *δίνει το κορμί της*, βλ. λ. κορμί·

- *δίνει χρώμα στη φωνή του*, βλ. λ. χρώμα·

- *δίνουμε τα χέρια*, βλ. λ. χέρι·

- *δίνω αβάντζο (σε κάποιον)*, βλ. λ. αβάντζο·

- *δίνω αγώνα*, βλ. λ. αγώνας·

- *δίνω αίμα*, βλ. λ. αίμα·

- *δίνω ακάλυπτη επιταγή*, βλ. λ. επιταγή·

- *δίνω αμανάτι*, βλ. λ. αμανάτι·

- *δίνω αμνηστία*, βλ. λ. αμνηστία·

- *δίνω αναφορά*, βλ. λ. αναφορά·

- *δίνω ανοιχτή επιταγή*, βλ. λ. επιταγή·

- *δίνω απάντηση*, βλ. λ. απάντηση·

- *δίνω αρραβώνα*, βλ. λ. αρραβώνας·

- *δίνω άσπρη κόλλα*, βλ. λ. κόλλα·

- *δίνω άφεση αμαρτιών*, βλ. λ. άφεση·

- *δίνω αφορμή για σχόλια*, βλ. λ. αφορμή·

- *δίνω αφτί*, βλ. λ. αφτί·

- *δίνω βάρος*, βλ. λ. βάρος·

- *δίνω βάση στα λόγια του*, βλ. λ. βάση·

- *δίνω βάση*, βλ. λ. βάση·

- *δίνω βερεσέ*, βλ. λ. βερεσέ·

- *δίνω γεύμα*, βλ. λ. γεύμα·

- *δίνω γη και ύδωρ*, βλ. λ. γη·

- *δίνω γνωριμία*, βλ. λ. γνωριμία·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω γραμμή*, βλ. λ. γραμμή·

- *δίνω δείγμα γραφής* ή *δίνω δείγματα γραφής*, βλ. λ. γραφή·

- *δίνω δελτίο*, βλ. λ. δελτίο·

- *δίνω διαταγή*, βλ. λ. διαταγή·

- *δίνω δικαίωμα* ή *δίνω δικαιώματα*, βλ. λ. δικαίωμα·

- *δίνω διορία*, βλ. λ. διορία·

- *δίνω έκταση (σε κάτι)*, βλ. λ. έκταση·

- *δίνω ελεημοσύνη*, βλ. λ. ελεημοσύνη·

- *δίνω ελπίδα* ή *δίνω ελπίδες (σε κάποιον)*, βλ. λ. ελπίδα·

- *δίνω (ένα) πήδημα*, βλ. λ. πήδημα·

- *δίνω (ένα) σάλτο*, βλ. λ. σάλτο·

- *δίνω ένα (έναν) τράκο*, βλ. λ. τράκος·

- *δίνω ένα χέρι (χεράκι)*, βλ. λ. χέρι·

- *δίνω εξετάσεις*, βλ. λ. εξέταση·

- *δίνω εξηγήσεις*, βλ. λ. εξήγηση·

- *δίνω εξήγηση*, βλ. λ. εξήγηση·

- *δίνω έτσι* ή *δίνω στο έτσι*, βλ. λ. έτσι·

- *δίνω ζωή*, βλ. λ. ζωή·

- *δίνω ιδιαίτερα (ενν. μαθήματα)*, βλ. λ. ιδιαίτερος·

- *δίνω και παίρνω*, **α.** έχω κυρίαρχο ρόλο σε μια δουλειά, κατάσταση ή υπόθεση: «απ' τη μέρα που ανέλαβε τη διεύθυνση του εργοστασίου, δίνει και παίρνει». Συνών. *λύνω και δένω*. **β.**έχω δοσοληψίες, αλισβερίσι, είμαι άνθρωπος της αγοράς, είμαι μέσα στα πράγματα: «μια ζωή δίνει και παίρνει, αλλά προκοπή δεν είδε»· βλ. και φρ. *δίνει και παίρνει* ·

- *δίνω και τη ζωή μου (για κάποιον ή για κάτι)*, βλ. λ. ζωή·

- *δίνω και την καρδιά μου (για κάποιον ή για κάτι)*, βλ. λ. καρδιά·

- *δίνω και την ψυχή μου (για κάποιον ή για κάτι)*, βλ. λ. ψυχή·

- *δίνω και το βρακί μου*, βλ. λ. βρακί·

- *δίνω καιρό* ή *δίνω τον καιρό (σε κάποιον)*, βλ. λ. καιρός·

- *δίνω καπάρο*, βλ. λ. καπάρο·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω κέρδος*, βλ. λ. κέρδος·

- *δίνω κέφι*, βλ. λ. κέφι·

- *δίνω κλοτσιά ή δίνω κλοτσιές*, βλ. λ. κλοτσιά·

- *δίνω κουράγιο*, βλ. λ. κουράγιο·

- *δίνω κώλο*, βλ. λ. κώλος·

- *δίνω λαβή*, βλ. λ. λαβή

- *δίνω λαβή για σχόλια*, βλ. λ. λαβή·

- *δίνω λάσκο*, βλ. λ. λάσκος·

- *δίνω λευκή επιταγή (σε κάποιον)*, βλ. λ. επιταγή·

- *δίνω λογαριασμό (σε κάποιον)*, βλ. λ. λογαριασμός·

- *δίνω λόγο*, βλ. λ. λόγος·

- *δίνω λόγο των πράξεών μου*, βλ. λ. λόγος·

- *δίνω λύση* ή *δίνω τη λύση*, βλ. λ. λύση·

- *δίνω μάθημα*, (για σπουδαστές) βλ. λ. μάθημα·

- *δίνω μαθήματα*, (για δασκάλους) βλ. λ. μάθημα·

- *δίνω μαύρες κατάρες*, βλ. λ. κατάρα·

- *δίνω μάχη* ή *δίνω τη μάχη (για κάτι)*, βλ. λ. μάχη·

- *δίνω μάχη για τη ζωή* ή *δίνω τη μάχη για τη ζωή*, βλ. λ. μάχη·

- *δίνω μια απόφαση*, βλ. λ. απόφαση·

- *δίνω μια βόλτα*, βλ. λ. βόλτα·

- *δίνω μια γύρα*, βλ. λ. γύρα·

- *δίνω μια γυροβολιά*, βλ. λ. γυροβολιά·

- *δίνω μια ιδέα*, βλ. λ. ιδέα·

- *δίνω μια στροφή*, βλ. λ. στροφή·

- *δίνω μια τράκα*, βλ. λ. τράκα·

- *δίνω μούντζες* ή *δίνω τις μούντζες μου*, βλ. λ. μούντζα·

- *δίνω μπαξίσι*, βλ. λ. μπαξίσι·

- *δίνω μπέσα*, βλ. λ. μπέσα·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω μπόι*, βλ. λ. μπόι·

- *δίνω ντουμάνι*, (για φωτιά), βλ. λ. ντουμάνι·

- *δίνω ξυλιές*, βλ. λ. ξυλιά·

- *δίνω ξύλο*, βλ. λ. ξύλο·

- *δίνω όπλα*, (για λαούς, φυλές ή ομάδες)βλ. λ. όπλο·

- *δίνω όρκο*, βλ. λ. όρκος·

- *δίνω παίρνω*, **α.** έχω συνεχείς εμπορικές δοσοληψίες με κάποιον: «μη με ρωτάς τώρα για το υπόλοιπο του λογαριασμού, γιατί δίνω παίρνω μ' αυτόν τον άνθρωπο και δεν έχουμε κλείσει ακόμα λογαριασμό». **β.** συμμετέχω σε διαδικασία ανταλλαγής, παρουσιάζω κινητική συμπεριφορά: «έτσι είναι αυτά τα πράγματα, δίνεις παίρνεις, αλλιώς κάθεσαι και περιμένεις άπραγος». Πολλές φορές, επαναλαμβανόμενο·

- *δίνω πανιά*, βλ. λ. πανί·

- *δίνω παράσταση*, βλ. λ. παράσταση·

- *δίνω παράτα*, βλ. λ. παράτα[1]·

- *δίνω παράτα*, βλ. λ. παράτα[2]·

- *δίνω παρηγοριά (σε κάποιον)*, βλ. λ. παρηγοριά·

- *δίνω πάσα*, βλ. λ. πάσα·

- *δίνω πέναλτι*, (για διαιτητές) βλ. λ. πέναλτι·

- *δίνω πενταροδεκάρες*, βλ. λ. πενταροδεκάρες·

- *δίνω πεσκέσι*, βλ. λ. πεσκέσι·

- *δίνω πίστη (ενν. σε κάποιον ή στα λόγια κάποιου)*, βλ. λ. πίστη·

- *δίνω πίστη στα λόγια του*, βλ. λ. πίστη·

- *δίνω πίσω (σε κάποιον κάτι)*, βλ. λ. πίσω·

- *δίνω πίσω τον αρραβώνα*, βλ. λ. αρραβώνας·

- *δίνω πνοή (σε κάτι)*, βλ. λ. πνοή·

- *δίνω προσοχή (σε κάποιον ή σε κάτι)*, βλ. λ. προσοχή·

- *δίνω ραπόρτο*, βλ. λ. ραπόρτο·

- *δίνω ρέστα* ή *δίνω τα ρέστα μου*, βλ. λ. ρέστα·

- *δίνω σάρκα και οστά (σε κάτι)*, βλ. λ. σάρκα·

- *δίνω σινιάλο*, βλ. λ. σινιάλο·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω σκοπό (σε κάποιον)*, βλ. λ. σκοπός·

- *δίνω σουτ*, βλ. λ. σουτ·

- *δίνω (στη) δημοσιότητα*, βλ. λ. δημοσιότητα·

- *δίνω στόχο*, βλ. λ. στόχος·

- *δίνω συνέχεια (σε κάτι)*, βλ. λ. συνέχεια·

- *δίνω σύρμα*, βλ. λ. σύρμα·

- *δίνω συχωροχάρτι*, βλ. λ. συχωροχάρτι·

- *δίνω τ' όνομά μου (σε κάποια ή σε κάποιον)*, βλ. λ. όνομα·

- *δίνω τα μαλλιά της κεφαλής μου*, βλ. λ. μαλλί·

- *δίνω τα μαλλιοκέφαλά μου*, βλ. λ. μαλλιοκέφαλα·

- *δίνω τα φώτα μου*, βλ. λ. φως·

- *δίνω τέλος*, βλ. λ. τέλος·

- *δίνω τέρμα*, βλ. λ. τέρμα·

- *δίνω τη βάση*, (για εκπαιδευτικούς), βλ. λ. βάση·

- *δίνω τη βόλτα μου*, βλ. λ. βόλτα·

- *δίνω τη ζωή μου (για κάποιον ή για κάτι)*, βλ. λ. ζωή·

- *δίνω τη ζωή μου για την πατρίδα*, βλ. λ. ζωή·

- *δίνω τη θέση μου (σε κάποιον)*, βλ. λ. θέση·

- *δίνω την εντύπωση πως... ή δίνω την εντύπωση ότι...*, βλ. λ. εντύπωση·

- *δίνω την υπογραφή μου*, βλ. λ. υπογραφή·

- *δίνω την υπογραφή μου και με τα δυο μου*, βλ. λ. υπογραφή·

- *δίνω την υπογραφή μου και με χέρια και με πόδια*, βλ. λ. υπογραφή·

- *δίνω την ψυχή μου (για κάποιον ή για κάτι)*, βλ. λ. ψυχή·

- *δίνω τις βόλτες μου*, βλ. λ. βόλτα·

- *δίνω τις γνώσεις μου*, βλ. λ. γνώση·

- *δίνω τις γύρες μου*, βλ. λ. γύρα·

- *δίνω τις γυροβολιές μου*, βλ. λ. γυροβολιά·

- *δίνω τις στροφές μου*, βλ. λ. στροφή·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω τις στροφές της (ενν. της μηχανής μοτοσικλέτας ή αυτοκινήτου)*, βλ. λ. στροφή·

- *δίνω (το) άδικο (σε κάποιον)*, βλ. λ. άδικος·

- *δίνω το αίμα μου*, βλ. λ. αίμα·

- *δίνω το αίμα μου για την πατρίδα*, βλ. λ. πατρίδα·

- *δίνω το δαχτυλίδι (σε κάποιον)*, βλ. λ. δαχτυλίδι·

- *δίνω το δικαίωμα (σε κάποιον)*, βλ. λ. δικαίωμα·

- *δίνω το ελεύθερο να...*, βλ. λ. ελεύθερος·

- *δίνω το ένα μου μάτι για να...*, βλ. λ. μάτι·

- *δίνω το ένα μου πόδι για να...*, βλ. λ. πόδι·

- *δίνω το ένα μου χέρι για να...*, βλ. λ. χέρι·

- *δίνω το εντάξει*, βλ. λ. εντάξει·

- *δίνω το κακό παράδειγμα*, βλ. λ. παράδειγμα·

- *δίνω το καλό παράδειγμα*, βλ. λ. παράδειγμα·

- *δίνω το κλειδί της καρδιάς μου (σε κάποιον, σε κάποια)*, βλ. λ. κλειδί·

- *δίνω το λογαριασμό (σε κάποιον)*, βλ. λ. λογαριασμός·

- *δίνω το λόγο*, βλ. λ. λόγος·

- *δίνω το λόγο μου ή δίνω το λόγο της τιμής μου*, βλ. λ. λόγος·

- *δίνω το οκέι*, βλ. λ. οκέι·

- *δίνω το παράδειγμα*, βλ. λ. παράδειγμα·

- *δίνω (το) παρών*, βλ. λ. παρών·

- *δίνω (το) πράσινο φως να...*, βλ. λ. φως·

- *δίνω το πρόσχημα (σε κάποιον)*, βλ. λ. πρόσχημα·

- *δίνω το σκοπό (σε κάποιον ή κάποιους)*, βλ. λ. σκοπός·

- *δίνω το στίγμα μου*, βλ. λ. στίγμα·

- *δίνω το τηλέφωνό μου*, βλ. λ. τηλέφωνο·

- *δίνω το τιμόνι*, βλ. λ. τιμόνι·

- *δίνω το φιλί του Ιούδα*, βλ. λ. Ιούδας·

- *δίνω το χέρι μου (σε κάποιον)*, βλ. λ. χέρι·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δίνω το χέρι της*, βλ. λ. χέρι·

- *δίνω τον εαυτό μου*, βλ. λ. εαυτός·

- *δίνω τον τόνο (σε κάποιον ή κάποιους)*, βλ. λ. τόνος·

- *δίνω τόνο*, βλ. λ. τόνος·

- *δίνω τόπο στην οργή*, βλ. λ. τόπος·

- *δίνω τραπέζι*, βλ. λ. τραπέζι·

- *δίνω τράτο*, βλ. λ. τράτο·

- *δίνω τροφή*, βλ. λ. τροφή·

- *δίνω τροφή για σχόλια*, βλ. λ. τροφή·

- *δίνω υπόσχεση* ή *δίνω την υπόσχεσή μου*, βλ. λ. υπόσχεση·

- *δίνω υπόσχεση γάμου*, βλ. λ. γάμος·

- *δίνω φακελάκι*, βλ. λ. φακελάκι·

- *δίνω φάουλ*, (για διαιτητές) βλ. λ. φάουλ·

- *δίνω φόρα*, βλ. λ. φόρα·

- *δίνω φόρμα (σε κάτι)*, βλ. λ. φόρμα·

- *δίνω φόρτσα*, βλ. λ. φόρτσα·

- *δίνω φτερά (σε κάποιον)*, βλ. λ. φτερό·

- *δίνω χαμπέρι*, βλ. λ. χαμπέρι·

- *δίνω χάρη*, βλ. λ. χάρη·

- *δίνω χέρι βοηθείας (σε κάποιον)*, βλ. λ. χέρι·

- *δίνω χρώμα (κάπου)*, βλ. λ. χρώμα·

- *δίνω ψήφο* ή *δίνω την ψήφο μου*, βλ. λ. ψήφος·

- *δίνω ψυχή (σε κάτι)*, βλ. λ. ψυχή·

- *δώσ' εδώ και δώσ' εκεί πώς θα κάνουμε βρακί;* βλ. λ. βρακί·

- *δώσ' ένα χέρι (χεράκι)*, βλ. λ. χέρι·

- *δώσ' και σε μένα μπάρμπα* ή *δώσε και μένα μπάρμπα* βλ. λ. μπάρμπας·

- *δώσ' μου, κυρά, τον άντρα σου κι εσύ κράτα τον κόπανο*, βλ. λ. κόπανος·

- *δώσ' τα!* βλ. φρ. *δώσ' τα όλα(!)*·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δώσ’ τα όλα!* **α.** επιφώνημα ενθουσιασμού σε άτομο, ιδίως σε γυναίκα που χορεύει κάποιο λαϊκό χορό, ιδίως τσιφτετέλι, και την προτρέπουμε συνάμα να εξαντλήσει στο έπακρο όλες τις χορευτικές της ικανότητες. (Λαϊκό τραγούδι: *ανέβα πίστα, τα μάτια κλείσ’ τα και* ***δώσ’ τα όλα*** *ως το πρωί, ανέβα πίστα, τα μάτια κλείσ’ τα γλυκιά μου αγάπη αμαρτωλή*). Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μεγάλη.* Είναι και φορές που λέγεται με ειρωνική διάθεση, όταν η γυναίκα ξεπεράσει τα όρια και χορεύει πολύ λάγνα, πολύ προκλητικά. **β.** επιφώνημα ενθουσιασμού σε μουσικό, που παίζει σόλο μπουζούκι και τον προτρέπουμε συνάμα να εξαντλήσει στο έπακρο τις ικανότητες της δεξιοτεχνίας του. Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μεγάλε.* **γ.**προτρεπτικό επιφώνημα με ειρωνική διάθεση σε άτομο που βήχει, φτύνει ή κάνει εμετό. Και σε αυτή την περίπτωση, πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μεγάλε.* Τέλος, να μην ξεχνάμε και την παρορμητική προτροπή του Αντρέα Παπανδρέου σε προεκλογική συγκέντρωση του κόμματός του το 1985 προς τον τότε υπουργό Οικονομικών της κυβέρνησής του: *Τσοβόλα, δώσ’ τα όλα(!)*· βλ. και φρ. *τα δίνω όλα*·

- *δώσ’ τε και σώσ’ τε*, απευθύνεται ως παράκληση από απελπισμένο άνθρωπο για άμεση παροχή βοήθειας, από την οποία εξαρτά τη σωτηρία του: «δώσ’ τε και σώσ’ τε, ρε παιδιά, γιατί δε τη βγάζω καθαρή». Από το διαφημιστικό μήνυμα του εράνου, για τον αντικαρκινικό αγώνα·

- *δώσ’ το δρόμο!* (για πράγματα), βλ. λ. δρόμος·

- *δώσ’ το χέρι σου*, βλ. λ. χέρι·

- *δώσ’ τον (την) δρόμο!* (για πρόσωπα), βλ. λ. δρόμος·

- *δώσ’ του!* έκφραση με την οποία προτρέπουμε, παρακινούμε κάποιον να ενεργήσει δυναμικά εναντίον κάποιου: «δώσ’ του ρε, μην τον φοβάσαι!»·

- *δώσ’ του αέρα!* βλ. λ. αέρας·

- *δώσ’ του δρόμο!* βλ. λ. δρόμος·

- *δώσ’ του και…*, συνέχεια, με επιμονή, χωρίς διακοπή: «δώσ’ του και ζητούσε απ’ όλους δανεικά || κάθε φορά που αποτύγχανε, δώσ’ του και ξανάρχιζε με περισσότερο πείσμα || επειδή είχε αργήσει, δώσ’ του κι έτρεχε για να προλάβει το τρένο»· βλ. και φρ. *και δώσ’ του(!)*·

- *δώσ’ του κλοτσιά* ή *δώσ’ του μια κλοτσιά*, βλ. λ. κλοτσιά·

- *δώσ’ του μια!* βλ. λ. μια·

- *δώσ’ του να πάρει μια βόλτα*, βλ. λ. βόλτα·

- *δώσ’ του φάιροπ!* βλ. λ. φάιροπ·

- *δώσ’ του χαβαδάκι!* βλ. λ. χαβαδάκι·

- *δώσαμε τα χέρια*, βλ. λ. χέρι·

- *δώσε βάση*, βλ. λ. βάση·

- *δώσε θάρρος στο χωριάτη να σ’ ανέβει στο κρεβάτι*, βλ. λ. θάρρος·

- *δώσε μου το τηλέφωνό σου*, βλ. λ. τηλέφωνο·

- *δώσε ό,τι καταλαβαίνεις*, βλ. λ. καταλαβαίνω·

- *δώσε πέντε*, βλ. λ. πέντε·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *δώσε το βίντεο*, (στη γλώσσα της τηλεόρασης) βλ. λ. βίντεο·

- *έγινε δώσ' και σε μένα μπάρμπα* ή *έγινε δώσε και μένα μπάρμπα*, βλ. λ. μπάρμπας·

- *έδωσα όσο μπορούσα* ή *έδωσα ό,τι μπορούσα*, προσπάθησα για κάτι ή βοήθησα κάποιον, σύμφωνα με τις δυνατότητές μου: «δεν πρέπει να 'χεις παράπονο από μένα, γιατί έδωσα όσο μπορούσα στην περίπτωσή σου»·

- *έδωσε αέρα λεφτά*, βλ. λ. αέρας·

- *έδωσε και...*, μπόρεσε, κατόρθωσε, αξιώθηκε επιτέλους: «όταν του επανέλαβα για πέμπτη φορά τι εννοούσα, έδωσε και κατάλαβε || μετά από τόσον καιρό έδωσε κι ήρθε να με δει». Πολλές φορές, άλλοτε προτάσσεται και άλλοτε ακολουθεί του ρ. της φρ. το *επιτέλους*·

- *έδωσε ο Θεός*, βλ. λ. Θεός·

- *έδωσε τέλος στη ζωή του*, βλ. λ. ζωή·

- *έδωσε τέρμα στη ζωή του*, βλ. λ. ζωή·

- *είναι όλο στο δώσε και στο δώσε*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος είναι πολύ απαιτητικό, ζητά συνέχεια, ιδίως χρήματα: «του έδωσα κάποτε κάτι δανεικά, και από τότε είναι όλο στο δώσε και στο δώσε»·

- *έτσι μου την έδωσε*, βλ. λ. έτσι·

- *θα σου δώσουν το βραβείο* ή *θα σου δώσουν το βραβείο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. βραβείο·

- *θα σου δώσουν το μεγαλόσταυρο*, βλ. λ. μεγαλόσταυρος·

- *θα σου δώσουν το παράσημο* ή *θα σου δώσουν το παράσημο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. παράσημο·

- *θα σου δώσουν τον αργυρό σταυρό*, βλ. λ. σταυρός·

- *θα σου δώσω καθάρσιο*, βλ. λ. καθάρσιο·

- *θα σου δώσω να φας το μουστάκι σου*, βλ. λ. μουστάκι·

- *θα σου δώσω τ' άντερα στα χέρια* ή *θα σου δώσω τ' άντερα στο χέρι*, βλ. λ. άντερο·

- *θα σου κόψω τ' αρχίδια και θα στα δώσω να τα φας*, βλ. λ. αρχίδι·

- *θα σου ξυρίσω το μουστάκι και θα στο δώσω να το φας*, βλ. λ. μουστάκι·

- *και δώσ' του*, δηλώνει επίμονη επανάληψη: «όλο το βράδυ μάλωναν και δώσ' του ο ένας δώσ' του η άλλη, έγιναν ρεζίλι σ' όλη την πολυκατοικία»· βλ. και φρ. *δώσ' του και(...)*·

- *και τι δε θα 'δινα (για) να...*, εκφράζει πολύ μεγάλη επιθυμία για κάτι: «και τι δε θα 'δινα να μπορούσα κι εγώ να 'χα ένα σπιτάκι κοντά στη θάλασσα!». Το αντάλλαγμα στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι υλικό, αλλά ηθικό ή ίσως και σωματικό·

- *καιρός να του δίνω!* ή *καιρός να του δίνουμε!* βλ. λ. καιρός·

- *καμιά φορά κι ο άγνωστος φρόνιμη γνώμη δίνει*, βλ. λ. γνώμη·

- *κόβω τα πάρε δώσε (με κάποιον)*, βλ. λ. κόβω·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *κόκκινη κλωστή δεμένη στην ανέμη τυλιγμένη, δώσ' της κλότσο να γυρίσει, παραμύθι ν' αρχινίσει*, βλ. λ. παραμύθι·

- *λογαριασμό θα σου δώσω;* βλ. λ. λογαριασμός·

- *μάχαιραν έδωσες, μάχαιραν θα λάβεις*, βλ. λ. μάχαιρα·

- *με το κουτάλι μου το δίνει, με τη χουλιάρα μου το παίρνει*, βλ. λ. χουλιάρι·

- *μη δίνεις (καμιά, καθόλου) προσοχή*, βλ. λ. προσοχή·

- *μη δίνεις (καμιά, καθόλου) σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *μην του δίνεις (καμιά, καθόλου) προσοχή*, βλ. λ. προσοχή·

- *μην του δίνεις (καμιά, καθόλου) σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *μου δίνει και τρώω ψωμί ή μου δίνει ψωμί και τρώω*, βλ. λ. ψωμί·

- *μου δίνει στα νεύρα ή μου τη δίνει στα νεύρα* βλ. λ. νεύρο·

- *μου έδωσε την ιδέα (κάποιος)*, βλ. λ. ιδέα·

- *μου έδωσε της ελιάς το μέσα και του καρυδιού τ' απ' έξω*, βλ. λ. ελιά·

- *μου τη δίνει (κάτι)*, **α.** μου αρέσει κάποιο άτομο ή κάτι υπερβολικά: «πολύ μου τη δίνει αυτή η γυναίκα || πολύ μου τη δίνει αυτό το φαγητό». (Λαϊκό τραγούδι: *χάιντε χάιντε χάιντε ντε* ***μου την έδωσες κοντέ,*** *μου την έδωσες κοντέ οι ψηλοί είναι ντεμοντέ*). **β.** ξαφνικά σε στιγμή μεγάλης ψυχικής ευφορίας, σε στιγμή μεγάλης στενοχώριας ή χωρίς κάποιο συγκεκριμένο λόγο, προβαίνω σε πράξη ακατανόητη, τρελαίνομαι: «μου τη δίνει κάθε φορά που ακούω αυτό το τραγούδι και τα σπάω όλα πάνω στο κέφι μου || μου τη δίνει κάθε φορά που σκέφτομαι πως έχασα τον πατέρα μου και με παίρνουν τα κλάματα || κάπου κάπου μου τη δίνει και δεν ξέρω τι κάνω»· βλ. και φρ. *μου την έδωσε*·

- *μου τη δίνει (ενν. στα νεύρα)*, με εκνευρίζει, με νευριάζει υπερβολικά κάποιος ή κάτι: «πολύ μου τη δίνει αυτός ο τύπος, γιατί κάθε τόσο μου κάνει μόστρα τα λεφτά του || αυτή η μουσική πολύ μου τη δίνει, γιατί είναι σκέτος θόρυβος»·

- *μου την έδωσε*, **α.** επηρεάστηκα ευχάριστα από την κατανάλωση ικανής ποσότητας οινοπνευματώδους ποτού, από κάπνισμα χασισιού ή τη χρήση άλλου ναρκωτικού, φτιάχτηκα: «στο πέμπτο ποτήρι μου την έδωσε κι έπιασα το τραγούδι || μόλις έφτασε το τσιγαρλίκι στη μέση, μου την έδωσε κι άρχισα να χαμογελάω». Συνών. *την άκουσα (γ) / την είδα (γ) / την κατάλαβα (β)*. **β.**εκνευρίστηκα, νευρίασα υπερβολικά από κάποιον ή από κάτι: «μου την έδωσε, μόλις τον είδα να κοροϊδεύει γέρο άνθρωπο και τον πλάκωσα στο ξύλο». **γ.** ξαφνικά σε στιγμή μεγάλης ψυχικής ευφορίας, σε στιγμή μεγάλης στενοχώριας ή χωρίς κάποιο συγκεκριμένο λόγο συμπεριφέρομαι ακατανόητα: «με το τρίτο γκολ που τους βάλαμε, μου την έδωσε κι άρχισα να φιλώ όποιον έβρισκα μπροστά μου || εκεί που καθόμουν ήσυχα, μου την έδωσε απότομα και τους παράτησα όλους σύξυλους». (Λαϊκό τραγούδι: ***μου την έδωσε*** *απόψε· μ' έχει πιάσει το τρελό· ένα μου 'χει κάνει εκείνη θα της κάνω εκατό – για να δει ποιος είμ' εγώ*)·

- *μου την έδωσε ή μου την έχει δώσει*, εκνευρίστηκα, νευρίασα πάρα πολύ: «μου την έδωσε για τις βλακείες που έλεγε και σηκώθηκα κι έφυγα || μου την είχε δώσει με τις εξυπνάδες που έλεγε και τον πλάκωσα στο ξύλο». (Λαϊκό τραγούδι: *άσε με, κυρ-λοχαγέ, γιατί* ***μου την έχει δώσει****, το κορίτσι μου ποτέ Τούρκος δε θα ζυγώσει*)·

- *μου την έδωσε κατακέφαλα*, βλ. λ. κατακέφαλα·

- *μου την έδωσε κατάκορφα*, βλ. λ. κατάκορφα·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *μου την έδωσε κατακούτελα*, βλ. λ. κατακούτελα·

- *μου την έδωσε στο δόξα πατρί*, βλ. λ. δόξα πατρί·

- *μου την έδωσε στο έτσι*, βλ. λ. έτσι·

- *μου την έδωσε στο κεφάλι*, βλ. λ. κεφάλι·

- *μου το 'δωσε για δικό μου*, βλ. λ. δικός·

- *μπάτε σκύλοι αλέστε (και αλεστικά μη δώστε)*, βλ. λ. σκύλος·

- *να μη σου δώσει ο Θεός όσα μπορείς ν' αντέξεις*, βλ. λ. Θεός·

- *να μην (το) δώσει η μοίρα*, βλ. λ. μοίρα·

- *να μην (το) δώσει η τύχη*, βλ. λ. τύχη·

- *να μην (το) δώσει ο Θεός*, βλ. λ. Θεός·

- *να σε (σου) δώσω μια (ενν. μπάτσα, σφαλιάρα, κατραπακιά, μπουνιά).* (Λαϊκό τραγούδι: *βρε ντουνιά* ***να σε δώσω μια*** *να σε κάνω μεγάλη ζημιά*)·

- *να τρώει η μάνα και στο παιδί να μη δίνει* ή *να τρώει η μάνα και του παιδιού να μη δίνει*, βλ. λ. μάνα·

- *να τρώει ο γέρος και στη γριά να μη δίνει* ή *να τρώει ο γέρος και της γριάς να μη δίνει*, βλ. λ. γέρος·

- *να 'χαν οι κουρούνες γνώση, να σου δίνανε καμπόση*, βλ. λ. κουρούνα·

- *νύχτα σου δώσανε το δίπλωμα;* βλ. λ. νύχτα·

- *νύχτα σου δώσανε το πτυχίο;* βλ. λ. νύχτα·

- *ο Θεός να δώσει!* βλ. λ. Θεός·

- *ο Θεός να μη το δώσει*, βλ. λ. Θεός·

- *ο Θεός να μου κόβει μέρες και να σου δίνει χρόνια*, βλ. λ. Θεός·

- *ο Θεός να σου δίνει φώτιση*, βλ. λ. Θεός·

- *όποιος δίνει σε φτωχό, δανείζει στο Θεό*, βλ. λ. Θεός·

- *όπου δε δίνει ο Θεός παιδιά, δίνει ο διάβολος ανίψια*, βλ. λ. ανίψι·

- *όσα δίνεις, τόσα παίρνεις*, βλ. λ. όσος·

- *όσο θέλεις δούλευε κι όσα θέλει ο Θεός θα σου δώσει*, βλ. λ. Θεός·

- *όταν δίνει ο Θεός τ' αλεύρι, παίρνει ο διάβολος το σακί*, βλ. λ. Θεός·

- *ό,τι δίνεις, παίρνεις*, βλ. λ. ό,τι·

- *ούτε την κόρη του δίνει ούτε το συμπέθερο κακοκαρδίζει*, βλ. λ. κόρη·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *πάρ' ένα ξύλο και δώσ' το(νε!)*, βλ. λ. ξύλο·

- *πάρε δώσε*, βλ. λ. παίρνω·

- *πάρε μια βέργα και δώσ' το(νε!)*, βλ. λ. βέργα·

- *πόσα δίνεις;* πόσα χρήματα είσαι διαθετειμένος να πληρώσεις: «πόσα δίνεις γι' αυτό το κάδρο;»·

- *σ' αυτή τη ζωή ό,τι δίνεις, παίρνεις*, βλ. λ. ζωή·

- *σαν πολύ αέρα σου δώσαμε!* ή *σαν πολύ αέρα δε σου δώσαμε;* βλ. λ. αέρας·

- *σαν πολύ θάρρος σε δώσαμε!* ή *σαν πολύ θάρρος δε σε δώσαμε;* βλ. λ. θάρρος·

- *σου δίνω ευχή και κατάρα*, βλ. λ. ευχή·

- *σου δίνω το λόγο μου*, βλ. λ. λόγος·

- *στο δίνω και γραμμένο*, βλ. λ. γραμμένος·

- *στους γιατρούς να τα δώσεις!* βλ. λ. γιατρός·

- *στους δικηγόρους να τα δώσεις!* βλ. λ. δικηγόρος·

- *τα δίνει όλα*, (για γυναίκες) δεν έχει καμιά αναστολή κατά τη σεξουαλική πράξη: «είναι απ' αυτές που, όταν γουστάρει ένα άντρα τα δίνει όλα». (Λαϊκό τραγούδι: *μ' αρέσει που* ***τα δίνεις όλα*** *στον έρωτα που ένιωσες για μένα. Μ' αρέσει μα φοβάμαι κι όλα μην πέσουν τα φτερά μου τσακισμένα*)·

- *τα δίνω (ενν. τα λεφτά, τα χρήματα)*, τα προσφέρω, τα χαλάω, τα ξοδεύω: «μ' αρέσει ό,τι βγάζω να τα δίνω στα γλέντια και στις διασκεδάσεις». (Λαϊκό τραγούδι: *θα σου* ***τα δίνω****, φίλε μου, αυτό δεν σου τ' αρνιέμαι, αγάπα με όπως σ' αγαπώ, να μην παραπονιέμαι*)·

- *τα δίνω όλα*, **α.** εντείνω όλες μου τις προσπάθειες για να πετύχω κάτι: «κάθε φορά που έχουμε εξετάσεις, τα δίνω όλα || στα τελευταία μέτρα τις κούρσας ο αθλητής τα 'δωσε όλα». **β.** αποδέχομαι όλες τις απαιτήσεις κάποιου, προκειμένου να πετύχω κάτι: «τα 'δωσα όλα στο καθοίκι, μέχρι να δεχτεί ν' αποσύρει τη μήνυσή του». **γ.** θυσιάζω τα πάντα για κάποιον ή για κάτι: «απ' ό,τι ξέρω, για τη γυναίκα του τα δίνει όλα || είναι πολύ δημοκρατικός άνθρωπος και για τη δημοκρατία τα δίνει όλα»·

- *τα πάρε δώσε*, βλ. λ. παίρνω·

- *τα σχόλια δίνουν και παίρνουν*, βλ. λ. σχόλιο·

- *τη δίνω*, βλ. φρ. *του δίνω* ·

- *τη δίνω ίσια*, βλ. λ. ίσος·

- *την (τον) δίνω δρόμο*, βλ. λ. δρόμος·

- *της (του) δίνω τη βέρα πίσω*, βλ. λ. βέρα·

- *της δίνω (το) διαβατήριο*, βλ. λ. διαβατήριο·

- *της δίνω δρόμο (ενν. της μοτοσικλέτας)*, βλ. λ. δρόμος·

- *της δίνω ένα σάνφιστικ*, βλ. λ. σάνφιστικ·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *της δίνω ένα σικτίρ πιλάφ ή της δίνω σικτίρ πιλάφ ή της δίνω το σικτίρ πιλάφ της*, βλ. λ. σικτίρ πιλάφ·

- *της δίνω όλα της τα γκάζια ή της δίνω τα γκάζια της (ενν. της μοτοσικλέτας)*, βλ. λ. γκάζι·

- *της δίνω πανί*, βλ. λ. πανί·

- *της δίνω πασαπόρτι ή της δίνω το πασαπόρτι της*, βλ. λ. πασαπόρτι·

- *της δίνω πόδι*, βλ. λ. πόδι·

- *της δίνω σουτ*, βλ. λ. σουτ·

- *της δίνω σουτάρισμα*, βλ. λ. σουτάρισμα·

- *της δίνω τ' άπλυτα στο χέρι ή της δίνω τ' άπλυτά της στο χέρι*, βλ. λ. άπλυτα·

- *της δίνω τα μπογαλάκια στο χέρι ή της δίνω τα μπογαλάκια της στο χέρι*, βλ. λ. μπογαλάκι·

- *της δίνω τα πανιά της στο χέρι*, βλ. λ. πανί·

- *της δίνω τα παπούτσια στο χέρι ή της δίνω τα παπούτσια της στο χέρι*, βλ. λ. παπούτσι·

- *της δίνω τα συμπράγκαλα στο χέρι ή της δίνω τα συμπράγκαλά της στο χέρι*, βλ. λ. συμπράγκαλα·

- *της δίνω τη βόλτα της*, βλ. λ. βόλτα·

- *της δίνω τις στροφές της (ενν. της μηχανής μοτοσικλέτας ή αυτοκινήτου)*, βλ. λ. στροφή·

- *της δίνω το διαβατήριο στο χέρι ή της δίνω το διαβατήριό της στο χέρι*, βλ. λ. διαβατήριο·

- *της δίνω το ξεσκιζόλ της*, βλ. λ. ξεσκιζόλ·

- *της δίνω τον απολυσώνα στο χέρι ή της δίνω τον απολυσώνα της στο χέρι*, βλ. λ. απολυσώνας·

- *της δίνω φύλλο πορείας*, βλ. λ. φύλλο·

- *της τα δίνω όλα στα χέρια ή της τα δίνω όλα στο χέρι*, βλ. λ. χέρι·

- *της τον (τη, το) δίνω (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί)*, της επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη: «χτες βράδυ της τον έδωσα και το φχαριστήθηκα»·

- *της τον (τη, το) δίνω στο στόμα (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί)*, βλ. λ. στόμα·

- *της τον (τη, το) δίνω γλειφιτζούρι, (κλαρίνο, κορνέτα, μινέτο, μπιμπερό, πίπα, πίπιζα, πιπίλα, πνευστό, σαξόφωνο, τρομπέτα, τσιμπούκι, υδραυλικό, φλογέρα) (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί)*, βλ. αντίστοιχα λήμματα·

- *τι δίνεις!* δεν είναι καθόλου πολλά αυτά τα χρήματα που δίνεις, αυτά τα χρήματα που πληρώνεις: «τι δίνεις γι' αυτό το ρολόι που θέλεις να 'ναι κι ελβετικό!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *μήπως (σάματις, σάμπως) εσύ (κι εσύ)*. Άλλες φορές, της φρ. προτάσσεται μόνο το *μήπως (σάματις, σάμπως)* και η φρ. κλείνει με το *εσύ (κι εσύ)*·

- *τι δίνεις;* πόσα χρήματα δίνεις, πόσα χρήματα είσαι διατεθειμένος να δώσεις(;): «εγώ το πουλάω είκοσι χιλιάδες, εσύ τι δίνεις;»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *το γκαβό πουλί το δίνει ο Θεός φωλιά και ζει*, βλ. λ. πουλί·

- *το δίνει (ενν. το μουνί της)*, η γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος, είναι πολύ εύκολη στον έρωτα, ενδίδει αμέσως στις ερωτικές προτάσεις των αντρών: «του ’κανε την παρθένα και δεν ήξερε το χαϊβάνι ότι αυτή το δίνει από μικρή»·

- *το δίνει με το σταγονόμετρο*, βλ. λ. σταγονόμετρο·

- *το δίνει όσο όσο*, βλ. λ. όσος·

- *το δίνω για παλιοσίδερα*, (για αυτοκίνητα), βλ. λ. παλιοσίδερα·

- *το δίνω δρόμο*, βλ. λ. δρόμος·

- *του δίνω*, φεύγω, αποχωρώ: «είναι ώρα να του δίνω»·

- *του δίνω αέρα*, βλ. λ. αέρας·

- *του δίνω βρομόξυλο* ή *του δίνω ένα βρομόξυλο*, βλ. λ. βρομόξυλο·

- *του δίνω γραμμή*, βλ. λ. γραμμή·

- *του δίνω δίκιο*, βλ. λ. δίκιο·

- *του δίνω δρόμο*, βλ. λ. δρόμος·

- *του δίνω δύναμη*, βλ. λ. δύναμη·

- *του δίνω ένα μάθημα* ή *του δίνω ένα καλό μάθημα*, βλ. λ. μάθημα·

- *του δίνω ένα (έναν) τράκο*, βλ. λ. τράκος·

- *του δίνω ένα χέρι (χεράκι) ξύλο*, βλ. λ. χέρι·

- *του δίνω θάρρος*, βλ. λ. θάρρος·

- *του δίνω ίσια*, βλ. λ. ίσιος·

- *του δίνει και καταλαβαίνει*, βλ. φρ. *του δίνω να καταλάβει*·

- *του δίνω κουτόχορτο*, βλ. λ. κουτόχορτο·

- *του δίνω μια γροθιά*, βλ. λ. γροθιά·

- *του δίνω μια μούντζα* ή *του δίνω δυο μούντζες* ή *του δίνω τις μούντζες του*, βλ. λ. μούντζα·

- *του δίνω να καταλάβει*, **α.** κάνω κάτι υπερβολικά και με πάθος είτε γιατί μου αρέσει πάρα πολύ είτε γιατί προηγουμένως το είχα στερηθεί: «όταν κάθομαι να πιω μετά από ένα διάστημα αποχής, του δίνω και καταλαβαίνει». **β.** τον δέρνω άγρια, τον ταράζω στο ξύλο: «επειδή του ’βρισε την αδερφή του, τον άρπαξε στα χέρια του και του ’δωσε να καταλάβει»·

- *του δίνω ξύλο*, βλ. λ. ξύλο·

- *του δίνω ξύλο αλύπητο*, βλ. λ. ξύλο·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *του δίνω ξύλο μετά μουσικής*, βλ. λ. ξύλο·

- *του δίνω όλα τα γκάζια (ενν. του αυτοκινήτου)*, βλ. λ. γκάζι·

- *του δίνω όπλα*, βλ. λ. όπλο·

- *του δίνω πανί*, βλ. λ. πανί·

- *του δίνω παρηγοριά*, βλ. λ. παρηγοριά·

- *του δίνω πασαπόρτι* ή *του δίνω το πασαπόρτι του*, βλ. λ. πασαπόρτι·

- *του δίνω πάτημα*, βλ. λ. πάτημα·

- *του δίνω πόδι*, βλ. λ. πόδι·

- *του δίνω πρόσωπο*, βλ. λ. πρόσωπο·

- *του δίνω σημασία*, βλ. λ. σημασία·

- *του δίνω σικτίρ πιλάφ*, βλ. λ. σικτίρ πιλάφ·

- *του δίνω σουτ*, βλ. λ. σουτ·

- *του δίνω σουτάρισμα*, βλ. λ. σουτάρισμα·

- *του δίνω τ' άπλυτα στο χέρι* ή *του δίνω τ' άπλυτά του στο χέρι*, βλ. λ. χέρι·

- *του δίνω τα γκάζια του* ή του *δίνω όλα του τα γκάζια (ενν. του αυτοκινήτου)*, βλ. λ. γκάζι·

- *του δίνω τα μπογαλάκια στο χέρι* ή *του δίνω τα μπογαλάκια του στο χέρι*, βλ. λ. μπογαλάκι·

- *του δίνω τα παπούτσια στο χέρι* ή *του δίνω τα παπούτσια του στο χέρι*, βλ. λ. παπούτσι·

- *του δίνω τα συμπράγκαλα στο χέρι* ή *του δίνω τα συμπράγκαλά του στο χέρι*, βλ. λ. συμπράγκαλα·

- *του δίνω τη βόλτα του*, βλ. λ. βόλτα·

- *του δίνω τη χαριστική βολή*, βλ. λ. βολή·

- *του δίνω την παπάρα του* ή *του δίνω μια παπάρα*, βλ. λ. παπάρα·

- *του δίνω το βραβείο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. βραβείο·

- *του δίνω το διαβατήριο στο χέρι* ή *του δίνω το διαβατήριό του στο χέρι*, βλ. λ. διαβατήριο·

- *του δίνω το λόγο*, βλ. λ. λόγος·

- *του δίνω το ξεσκιζόλ του*, βλ. λ. ξεσκιζόλ·

- *του δίνω το ξύλο της χρονιάς του*, βλ. λ. ξύλο·

- *του δίνω το πανί του* ή *του δίνω τα πανιά του*, βλ. λ. πανί·

- *του δίνω το παράσημο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. παράσημο·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *του δίνω τον απολυσώνα στο χέρι* ή *του δίνω τον απολυσώνα του στο χέρι*, βλ. λ. απολυσώνας·

- *του δίνω φάιροπ*, βλ. λ. φάιροπ·

- *του δίνω φτερά να πετάξει*, βλ. λ. φτερό·

- *του δίνω φύλλο πορείας*, βλ. λ. φύλλο·

- *του ’δωσα γροθιές* ή *του ’δωσα τις γροθιές του*, βλ. λ. γροθιά·

- *του ’δωσα ένα ζίλι*, βλ. λ. ζίλι·

- *του ’δωσα ένα μπάτσο*, βλ. λ. μπάτσα·

- *του ’δωσα ένα σκαμπίλι*, βλ. λ. σκαμπίλι[1]·

- *του ’δωσα ένα φούσκο*, βλ. λ. φούσκος·

- *του ’δωσα ένα χαστούκι*, βλ. λ. χαστούκι·

- *του ’δωσα ζίλια* ή *του ’δωσα τα ζίλια του*, βλ. λ. ζίλι·

- *του ’δωσα καρπαζιές* ή *του ’δωσα τις καρπαζιές του*, βλ. λ. καρπαζιά·

- *του ’δωσα κλοτσιές* ή *του ’δωσα τις κλοτσιές του*, βλ. λ. κλοτσιά·

- *του ’δωσα μια γροθιά*, βλ. λ. γροθιά·

- *του ’δωσα μια καρπαζιά*, βλ. λ. καρπαζιά·

- *του ’δωσα μια κλοτσιά*, βλ. λ. κλοτσιά·

- *του ’δωσα μια μπάτσα*, βλ. λ. μπάτσα·

- *του ’δωσα μια σφαλιάρα*, βλ. λ. σφαλιάρα·

- *του ’δωσα μια φάπα*, βλ. λ. φάπα·

- *του ’δωσα μπάτσα* ή *του ’δωσα μπάτσες* ή *του ’δωσα τα μπάτσα του* ή *του ’δωσα τις μπάτσες του*, βλ. λ. μπάτσα·

- *του ’δωσα ντουμάνι*, βλ. λ. ντουμάνι·

- *του ’δωσα σκαμπίλια* ή *του ’δωσα τα σκαμπίλια του*, βλ. λ. σκαμπίλι[1]·

- *του ’δωσα σφαλιάρες* ή *του ’δωσα τις σφαλιάρες του*, βλ. λ. σφαλιάρα·

- *του ’δωσα τα δόντια του να τα φάει για καραμέλες*, βλ. λ. δόντι·

- *του ’δωσα το αίμα μου*, βλ. λ. αίμα·

- *του ’δωσα το αίμα της καρδιάς μου*, βλ. λ. αίμα·

- *του ’δωσα φάπες* ή *του ’δωσα τις φάπες του*, βλ. λ. φάπα·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

- *του ’δωσα φλιτ*, βλ. λ. φλιτ·

- *του ’δωσα φούσκους ή του ’δωσα τους φούσκους του*, βλ. λ. φούσκος·

- *του ’δωσα χαστούκια ή του ’δωσα τα χαστούκια του*, βλ. λ. χαστούκι·

- *του ’δωσαν τα χρόνια του Χριστού ή του ’δωσαν του Χριστού τα χρόνια*, βλ. λ. Χριστός·

- *του ’δωσαν το βραβείο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. βραβείο·

- *του ’δωσαν το βραβείο της χείρας με τα πέντε ορφανά*, βλ. λ. βραβείο·

- *του ’δωσαν το παράσημο της ανοιχτής παλάμης*, βλ. λ. παράσημο·

- *του ’δωσε γκολ στο πιάτο*, βλ. λ. γκολ·

- *του ’δωσε ένα τσάφκο*, βλ. λ. τσάφκο·

- *του ’δωσε ο Θεός πετσάκι κι αυτός άνοιξε βυρσοδεψείο*, βλ. λ. πετσάκι·

- *του ’δωσε παρά μίαν τεσσαράκοντα*, βλ. λ. τεσσαράκοντα·

- *του ’δωσε τ’ άντερα στα χέρια ή του ’δωσε τ’ άντερα στο χέρι*, βλ. λ. άντερο·

- *του ’δωσε χυλόπιτα*, βλ. λ. χυλόπιτα·

- *του τα δίνει ο Θεός με τη σέσουλα*, βλ. λ. Θεός·

- *του τα δίνει ο Θεός με το ζεμπίλι*, βλ. λ. ζεμπίλι·

- *του τα δίνει ο Θεός με το τσουβάλι*, βλ. λ. Θεός·

- *του τα δίνω όλα στα χέρια* ή του *τα δίνω όλα στο χέρι*, βλ. λ. χέρι·

- *του (της) δίνω τ’ όνομα*, βλ. λ. όνομα·

- *του (της) δίνω τον πούλο του (της)*, βλ. λ. πούλος·

- *του (της) δίνω φύλλο πορείας*, βλ. λ. φύλλο·

- *του (της) δίνω φύσημα*, βλ. λ. φύσημα·

- *του τις έδωσα στ’ αφτιά*, βλ. λ. αφτί·

- *τρώει ό,τι του δίνουν*, βλ. λ. τρώω·

- *χαμπάρι δε δίνει*, βλ. λ. χαμπάρι·

- *ώρα να του δίνω!* ή *ώρα να του δίνουμε!* βλ. λ. ώρα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας